

значних розладів сечовипускання розвиваються субкомпенсовані зміни як НСШ, так і ВСШ та нирок. У 3 стадії (декомпенсації) виділено 2 варіанти перебігу. Перший варіант характеризується розвитком парадоксальної ішурії і термінальної стадії ХНН, другий – помірним порушенням сечовипускання та уродинаміки НСШ, а також порушення ВСШ, які призводять до інтермітуючої або термінальної стадії функціональної недостатності нирок. Практична цінність означених варіантів перебігу ДГПЗ полягає в тому, що вона дозволяє в кожному конкретному випадку обирати тактику і метод лікування, визначити терміни і метод оперативного втручання, обсяг передопераційної підготовки, вид знеболювання, а також прогнозувати результати лікування.

УДК 618.177-089.888.11:616-072.1

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД ДО ЛАПАРОСКОПІЧНИХ РЕКОНСТРУКТИВНО-ПЛАСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ПРИ БЕЗПЛІДНОСТІ ТРУБНОГО ПОХОДЖЕННЯ

*О.М.Юзько, Т.А.Кириляк, С.Г.Приймак,
С.П.Пальова, Т.А.Юзько*

*Буковинська державна медична академія,
м. Чернівці*

Трубно-перитонеальному фактору у структурі жіночої безплідності належить провідна роль. Приданій формі безплідності в практичну медицину активно впроваджуються методи лапароскопічного лікування. Лапароскопія дала змогу радикально змінити лікування безплідності трубного походження (БТП), особливо при значному спайковому процесі в малому тазу та дистальних оклузіях III-IV ступеня. Тривають дискусії про перевагу штучного запліднення в такій ситуації. Комбінований підхід, тобто видалення уражених маткових труб з наступним штучним заплідненням підвищує ефективність лікування БТП. Результати 273 лапароскопій у жінок з БТП засвідчують, що ступінь відновлення прохідності маткових труб досить високий (від 50% при IV ступені трубної оклузії до 90% при I ступені), але вагітність в цілому настає тільки у 20% пацієнтів. Найбільша (до 55%) вона при I ступені ураження маткових труб та мінімальному спайковому процесі в ділянці придатків матки. За результатами наших досліджень, частіше (28%) вагітність настає у пацієнтів після штучного запліднення з попереднім лапароскопічним видаленням гідросальпінксів, у порівнянні з групою, у яких гідросальпінкси не були видалені (20%). Ефективність лікування БТП повинна органічно поєднуватись із сучасними допоміжними репродуктивними технологіями.

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ТА СТОРИНКИ ІСТОРІЇ

УДК 611 (091)

ПРОФЕСОР М.Г.ТУРКЕВИЧ – ВИЗНАЧНИЙ АНАТОМ УКРАЇНИ

Ю.Т.Ахтемійчук, Б.Г.Макар, М.Д.Лютик

*Буковинська державна медична академія,
м. Чернівці*

21 жовтня 2004 року виповнюється 110 років від дня народження відомого вченого-анатома Туркевича Миколи Гервасійовича. З його іменем пов'язано створення у Чернівцях відомої морфологічної школи. У 1956 році за конкурсом він обраний на посаду завідувача кафедри анатомії людини Чернівецького державного медичного інституту. Захоплення ембріологічними дослідженнями М.Г.Туркевич зумів

передати співробітникам кафедри та численним учням, створивши першу на Буковині школу анатомів-ембріологів. Колеги по роботі, співробітники кафедри та учні шанували й цінували його не тільки як талановитого вченого, але й як ерудита і шанувальника мистецтва, музики та літератури. Від досконало володів англійською, російською та польською мовами, добре знав французьку та німецьку мови. У 1967 році у видавництві “Медицина” надрукована його монографія “Реконструкция микроскопических объектов по гистологическим срезам”, яка стала настільною книгою кожного науковця-морфолога. Микола Гервасійович був дуже чуйною й доброзичливою людиною, широ ділився своїми глибокими знаннями зі своїми учнями та співро-

Приклад бібліографічного опису тез:

Ахтемійчук Ю.Т., Макар Б.Г., Лютик М.Д. Професор М.Г.Туркевич – визначний анатом України / Тези доп. Всеукраїнської наук. конф. “Акт. пит. клін. анат. та опер. хірургії” // Клінічна анатомія та оперативна хірургія. – 2004. – Т. 3. № 3. – С. 94.

бітниками, був прекрасним лектором та цікавим співрозмовником, багато уваги приділяв культурі спілкування. Вчений колекціонував різноманітні цікаві факти з фізики, географії, природничих наук, захоплювався статистичними закономірностями. На людях він був стриманим і небагатослівним, із задоволенням слухав симфонічну музику. До виходу на пенсію в 1971 році М.Г.Туркевич опублікував понад 100 наукових робіт. Під його керівництвом за час роботи у Чернівцях виконані 2 докторські та 9 кандидатських дисертацій. Помер М.Г.Туркевич 23 квітня 1975 року на 81 році життя. Не стало вчителя, але залишилися його роботи, учні, іменна студентська стипендія, а портрет ученого поповнив галерею фундаторів наукових шкіл Буковинської державної медичної академії.

УДК 016:611

М.П.НОВИКОВ – ОРГАНІЗАТОР КАФЕДРИ ТОПОГРАФІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ БУКОВИНСЬКОЇ МЕДАКАДЕМІЇ

Ю.Т.Ахтемійчук, В.П.Пішак, І.У.Свистонюк

*Буковинська державна медична академія,
м. Чернівці*

Талановитий топографоанатом, хірург і педагог Новиков Микола Павлович народився 20 січня 1894 року в Москві. За участь у студентських заворушеннох майбутній вчений був відрахований з медично-го факультету Московського університету. Фах лікаря здобув на медичному факультеті Харківського університету. Навчаючись, одночасно працював лаборантом на кафедрі нормальної анатомії під керівництвом професора В.П.Воробйова. До медицини М.П.Новиков ставився з великою цікавістю та любов'ю. У листопаді 1923 року він влаштувався асистентом хірургічної клініки Середньо-Азіатського університету. Через матеріальні нестатки 1928 року М.П.Новиков залишив посаду асистента і влаштувався завідувачем хірургічної лікарні м. Коканд. З 1932 по 1934 рік працював лікарем приймального відділення та науковим співробітником клініки загальної хірургії Московського обласного науково-дослідного клінічного інституту. У 1939 році М.П.Новикову присуджено науковий ступінь кандидата медичних наук, у 1943 році йому присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника, а 1945 року – вчене звання доцента. Як авторитетного і досвідченого фахівця М.П.Новикова 12 березня 1946 року призначають завідувачем кафедри топографічної анатомії та оперативної хірургії Чернівецького медінституту, заснованого двома роками раніше. За порівняно короткий період він налагодив навчальну і наукову роботу, підніс на належний рівень авторитет дисципліни. Фактично М.П.Новикова можна вважати організатором кафедри. Одночас-

но вчений працює доцентом кафедри загальної хірургії на повну лікувальну ставку та очолює на громадських засадах хірургічне відділення першої міської лікарні м. Чернівці, тому кафедра топографічної анатомії та оперативної хірургії успішно поєднувала теорію з практикою. Науковий напрямок М.П.Новикова присвячений проблемам гнійної хірургії. Під його керівництвом виконали кандидатські дисертації Р.І.Поляк (нині професор), Н.Ф.Іванова, З.К.Макеєва та А.Т.Мінакова. На кафедрі також виконав кандидатську дисертацію нині відомий вчений – академік Д.Д.Зербіно (науковий керівник – професор М.С.Спіров). Зважаючи на вагомі наукові досягнення доцента М.П.Новикова, дирекція Чернівецького медінституту в 1954 році зверталася з клопотанням до ВАК ССР про присвоєння йому вченого звання професора. Мешканці Чернівців неодноразово обирали його депутатом міської та районної рад. Працюючи в комісії з питань охорони здоров'я, він зробив вагомий внесок у покращання медичної допомоги населенню Буковини. У 1960 році старший науковий співробітник, доцент М.П.Новиков вийшов на пенсію.

УДК 016:611

**НАУКОВА СПАДЩИНА ПРОФЕСОРА
Є.П.ЦВЕТОВА**

*Ю.Т.Ахтемійчук, І.У.Свистонюк,
О.М.Слободян, О.В.Цигикало*

*Буковинська державна медична академія,
м. Чернівці*

Цветов Євген Петрович народився 11 вересня 1921 року в м. Пушкіно Ленінградської області у сім'ї військовослужбовця. Після закінчення І Ленінградського медичного інституту (1944) навчався в аспірантурі при кафедрі топографічної анатомії та оперативної хірургії цього ж навчального закладу. Кандидатська дисертація молодого науковця присвячена хірургічній анатомії задньої великогомілкової артерії, яку він успішно захистив 1948 року. Не зупиняючись на досягнутому, Є.П.Цветов продовжує наукові дослідження в галузі оперативної хірургії. Працюючи доцентом у Ярославському медичному інституті, він вдосконалює і розробляє нові підходи щодо пластики сечового міхура після цистектомії, запропонувавши оригінальні способи заміщення органа сегментами клубової кишки. Нові наукові розробки лягли в основу його докторської дисертації, захищеної 1960 року. Тридцятіднів'ятирічного вченого обирають завідувачем кафедри топографічної анатомії та оперативної хірургії Чернівецького медичного інституту (нині Буковинська медакадемія). Упродовж майже 13 років науковці кафедри під керівництвом професора Є.П.Цветова розробляли нові оперативні втручання на органах сечової